

MAGISTERSKÝ PROGRAM NĚMECKÝ JAZYK A LITERATURA

Informace ke státní závěrečné zkoušce, platné pro studující od imatrikulace podzim 2025

1. Studijní plán Německý jazyk a literatura – sdružené studium hlavní (maior)

Klauzurní práce: Témata vycházejí z náplně povinných předmětů: NJII_1821A, NJII_183A, NJII_22A, NJII_24A, NJII_23A, NJII_25A a NJII_252A. Studující si ve spolupráci s vyučujícím těchto předmětů stanoví téma klauzurní práce. Vyučující současně doporučí, které povinně volitelné předměty lze k danému tématu využít. Ta se potom píše několik dní před státní zkouškou v prostorách fakulty. Časová dotace k sepsání práce je **120 minut**. S sebou si studující může vzít dva až tři tištěné zdroje (články, kapitoly z knihy) a primární text, o němž píše (po domluvě s vyučujícím – vedoucím klauzurní práce). Předepsaný slohový útvar je **odborný výklad**, tj. text musí mít argumentativní strukturu, ústřední otázku a tezi.

Ústní zkouška: Studující jsou zkoušeni z okruhu **otázek** k jazykovědě (A) a k dějinám literatury (B). Studující si losují jednu otázku z každého okruhu (celkem 2 otázky).

Dále si předem připravují **prezentaci** (5-7 minut) k jedné knize z přiloženého seznamu (C – Literatura a kultura), po níž bude následovat diskuse s komisí. Představení knihy by mělo obsahovat její zařazení do kontextu jiných publikací/názorů k dané problematice, resp. do kontextu doby jejího vzniku. Prezentace by se měla soustředit hlavně na to, aby vystihla, vysvětlila a na několika příkladech ilustrovala specifický přístup dané knihy k tématu, které zpracovává. Nejde o plošné pokrytí knihy nebo tématu, ale o pokus pojmenovat podstatu jejího chápání daného jevu. (Např.: otázky způsobu kolektivního vzpomínání Němců na druhou světovou válku v knize H. Welzera *Opa war kein Nazi*.) Tento způsob práce se srovnatelnými knihami, jako jsou na seznamu Literatura a kultura, je náplní předmětu Metody a přístupy moderní literární a kulturní vědy.

2. Studijní plán Německý jazyk a literatura – studium jednooborové se specializací (completus)

Ukončení studia se skládá z **písemné** i **ústní** části:

Písemná část (Klauzurní práce): Témata vycházejí z náplně povinných předmětů: NJII_1821A, NJII_183A, NJII_22A, NJII_24A, NJII_23A, NJII_25A a NJII_252A. Studující si ve spolupráci s vyučujícím těchto předmětů stanoví téma klauzurní práce. Vyučující současně doporučí, které volitelné předměty lze k danému tématu využít. Ta se potom píše před státní zkouškou v prostorách fakulty. Časová dotace k sepsání práce je **120 minut**. S sebou si studující může vzít dva až tři tištěné zdroje a primární text, o němž píše (po domluvě s vyučujícím – vedoucím klauzurní práce). Předepsaný slohový útvar je **odborný výklad**, tj. text musí mít argumentativní strukturu, ústřední otázku a tezi.

Ústní část skládá se ze dvou okruhů. První z nich je specializační, druhý obecný.

1. Specializační část odpovídá zvolené specializaci studijního programu. Nabízíme tři specializace: Německá jazykověda, Germanistická literární věda, Germanistika jako věda o kultuře.

Z volitelných předmětů dané specializace (sem spadají povinně volitelné předměty studované specializace a předmět NJII_23A) si studující domlouvá s konkrétním vyučujícím daného předmětu téma, o němž bude během ústní zkoušky vedena rozprava. Za tímto účelem student pod vedením vyučujícího vypracuje **teze**, které doplní seznamem důkladně prostudované literatury. Teze vlastními slovy představí klíčové body nastudovaných (odborných) textů k tématu. Zdrojové texty budou v tezích přítomny ve formě citací nebo parafrází, včetně přesného bibliografického údaje.

Specializační část tvoří 70% výsledku ústní části zkoušky.

2. Obecná část: V případě specializace **Německá jazykověda** studující skládá další dvě kratší části zkoušky. Nejprve odpovídá na jednu otázku ze seznamu okruhů k literárním dějinám (B – Dějiny literatury), které odrážejí náplň literárněhistorických předmětů studia (15% výsledku). Poté představuje předem připravenou prezentaci (5-7 minut) k jedné knize z přiloženého seznamu (C – Literatura a kultura), po níž následuje diskuse s komisí (15% výsledku). Představení knihy by mělo obsahovat její zařazení do kontextu jiných publikací/názorů k dané problematice, resp. do kontextu doby jejího vzniku. Prezentace by se měla soustředit hlavně na to, aby vystihla, vysvětlila a na několika příkladech ilustrovala specifický přístup dané knihy k tématu, které zpracovává. Nejde o plošné pokrytí knihy nebo tématu, ale o pokus pojmenovat podstatu jejího chápání daného jevu. (Např.: otázky způsobu kolektivního vzpomínání Němců na druhou světovou válku v knize H. Welzera *Opa war kein Nazi*.) Tento způsob práce se srovnatelnými knihami, jako jsou na seznamu Literatura a kultura, je náplní předmětu Metody a přístupy moderní literární a kulturní vědy.

V případě specializace **Germanistická literární věda** studující skládá další dvě kratší části zkoušky. Nejprve odpovídá na jednu otázku ze seznamu okruhů k jazykovědě (A – Jazykověda), které odpovídají povinným jazykovědným předmětům (15% výsledku). Poté představuje předem připravenou prezentaci (5-7 minut) k jedné knize z přiloženého seznamu (C –

Literatura a kultura), po níž následuje diskuse s komisí (15% výsledku). Představení knihy by mělo obsahovat její zařazení do kontextu jiných publikací/názorů k dané problematice, resp. do kontextu doby jejího vzniku. Prezentace by se měla soustředit hlavně na to, aby vystihla, vysvětlila a na několika příkladech ilustrovala specifický přístup dané knihy k tématu, které zpracovává. Nejde o plošné pokrytí knihy nebo tématu, ale o pokus pojmenovat podstatu jejího chápání daného jevu. (Např.: otázky způsobu kolektivního vzpomínání Němců na druhou světovou válku v knize H. Welzera *Opa war kein Nazi*.) Tento způsob práce se srovnatelnými knihami, jako jsou na seznamu Literatura a kultura, je náplní předmětu Metody a přístupy moderní literární a kulturní vědy.

V případě specializace **Germanistika jako věda o kultuře** studující skládá další dvě kratší části zkoušky. Nejprve odpovídá na jednu otázku (15% výsledku) ze seznamu okruhů buď k jazykovědě (A – Jazykověda) nebo k dějinám literatury (B – Dějiny literatury). Své rozhodnutí o zvolené variantě sděluje na sekretariát ve chvíli, kdy se přihlašuje ke zkoušce. Poslední část zkoušky tvoří představení předem připravené prezentace (5-7 minut) k jedné knize z přiloženého seznamu (C – Literatura a kultura), po níž následuje diskuse s komisí (15% výsledku). Představení knihy by mělo obsahovat její zařazení do kontextu jiných publikací/názorů k dané problematice, resp. do kontextu doby jejího vzniku. Prezentace by se měla soustředit hlavně na to, aby vystihla, vysvětlila a na několika příkladech ilustrovala specifický přístup dané knihy k tématu, které zpracovává. Nejde o plošné pokrytí knihy nebo tématu, ale o pokus pojmenovat podstatu jejího chápání daného jevu. (Např.: otázky způsobu kolektivního vzpomínání Němců na druhou světovou válku v knize H. Welzera *Opa war kein Nazi*.) Tento způsob práce se srovnatelnými knihami, jako jsou na seznamu Literatura a kultura, je náplní předmětu Metody a přístupy moderní literární a kulturní vědy.

Okruhy

A – Jazykověda

1. Sprachbildung, Lautbildung, Klassifikation der Laute, Vokale, Konsonanten,
2. Lauterscheinungen der Wortganzen (Akzent, Assimilation, Intonation)
3. Deutsche Grammatiken, Wortarten, Kriterien für die Klassifikation, Grundbegriffe der Morphologie
4. Das Verb (Kategorien, Einteilung, Zeit und Tempus, Aktionsarten, Diathese, Modi)
5. Das Substantiv (Kategorien, Einteilung, Deklinationsklassen, Pluralbildung, Genus, Entlehnungen)
6. Das Adjektiv (Funktionen, Klassifikation, Deklination, Graduierung)
7. Artikelwörter und Pronomina: Bedeutung, Einteilung, Fügungswert des Artikels und des Pronomens
8. Nichtflektierbare Wortarten: Adverbien, Modalwörter, Präpositionen, Konjunktionen und Subjunktionen, Partikeln, Interjektionen, Inflektive und ihre Funktionen im Text
9. Satzarten: Einfacher und komplexer Satz, Satzglieder, Satzanalyse, Dependenz, Valenz
10. Sätze und satzwertige Konstruktionen (Koordination, Subordination)
11. Topologische Felder
12. Satzmodelle (Varianten und Kombinationen auf der Basis der Valenz)
13. Satz und Text (Textverflechtung und Textgrammatik)
14. Wort und Bedeutung (Spezifika der sprachlichen Zeichen, der Wortschatz als dynamisches System, Bedeutungswandel)
15. Sinnrelationen im lexikalischen System, Spezialfall: Kollokationen
16. Gliederung der Lexik (sozial, territorial, nach der Herkunft, historisch, deutsche Dialekte, deutsche Sprache in der Welt)
17. Deutsche Wortbildung (Klassifikation, Funktion, Analyse)
18. Stilistik: Charakteristik einzelner Kommunikationsbereiche und ihrer Textsorten, Methoden der Stilanalyse, Stilschichten, Stilfärbungen, Stilelemente, Stilfiguren, Stilzüge
19. Das Germanische und die germanischen Sprachen (Merkmale, Einteilung, Götter, Runen)
20. Die erste und zweite Lautverschiebung
21. Die Entwicklung der Substantiva vom Ahd. zum Mhd.
22. Die Entwicklung der Verben vom Ahd. zum Mhd.
23. Ausgewählte literarische Werke der ahd. Epoche (das Hildebrandslied, die Evangelienharmonien) und der mhd. Epoche (Minnesang, höfischer Roman)
24. Frühneuhochdeutsch (Entwicklung der starken Verben, Ackermann aus Böhmen, Martin Luther)

Okruhy: B – Dějiny literatury

1. Literarische Werke der althochdeutschen und mittelhochdeutschen Epoche
2. Lyrik der Nachkriegszeit bis 1960
3. Prosa der Nachkriegszeit bis 1960

4. Drama (einschl. Hörspiel) bis 1960
5. Böll
6. Grass
7. Frisch, Dürrenmatt
8. Experimentelle und engagierte Literatur der 60er Jahre
9. Österreichische Literatur bis 1970
10. Österreichische Literatur ab 1970
11. Regimekritische Literatur der DDR
12. Experimentelle und engagierte Literatur ab 1970
13. Postmoderne
14. Literatur in und um die Wende
15. Tendenz, Thema, Persönlichkeit der deutschsprachigen Literatur nach 2000 (nach eigener Auswahl)
16. Nobelpreis und deutschsprachige Literatur (mit frei gewähltem Schwerpunkt)

C – Seznam knih k výběru prezentace:

Adam, Christian: *Lesen unter Hitler. Autoren, Bestseller, Leser im Dritten Reich*. Berlin: Galiani, 2010.

Assmann, Aleida: *Geschichtsvergessenheit – Geschichtsversessenheit. Vom Umgang mit deutschen Vergangenheiten nach 1945*. Stuttgart: DVA 1999.

Buxbaum, Elisabeth: *Des Kaisers Literaten. Kriegspropaganda 1914 – 1918*. Wien: Steinbauer 2014.

Krappmann, Jörg: *Allerhand Übergänge. Interkulturelle Analysen der regionalen Literatur in Böhmen und Mähren sowie der deutschen Literatur in Prag (1890–1938)*. Bielefeld: Transcript 2013.

Magris, Claudio: *Der habsburgische Mythos in der österreichischen Literatur*. Salzburg: Otto Müller, 1988.

Reichel, Peter: *Der schöne Schein des Dritten Reiches*. München: Hanser 1991.

Safranski, Rüdiger: *Romantik. Eine deutsche Affäre*. München: Carl Hanser, 2007.

Schorske, Carl E.: *Wien: Geist und Gesellschaft im Fin de Siècle*. München: Piper, 1994.

Smyčka, Václav: *Das Gedächtnis der Vertreibung. Interkulturelle Perspektiven auf deutsche und tschechische Gegenwartsliteratur und Erinnerungskulturen*. Bielefeld: Transcript 2019.

Stierner, Haimo: *Das Habitat der mondblauen Maus. Eine feldtheoretische Untersuchung der pragerdeutschen Literatur*. Würzburg: Königshausen und Neumann, 2020.

K SZZk může studující nominovat i jiné monografie, které budou splňovat následující parametry:

- Literárně- nebo kulturněhistorická monografie o minimálně 200 stranách
- Autorská, ucelená publikace s jednotnou tezí, tedy nikoli učebnice, rukověť, sborník atd.
- Napsaná v NJ

- Odsouhlasená vyučujícím
- Ze seznamu jsou vyňaty publikace, které se analyzují na semináři Metody a přístupy moderní literární vědy